

Bendruomeninė ekonomika

Dr. Leo
ANDRINGA

Ekonomistas

Likusiuose 399 vadovėlio puslapiuose buvo kalbama apie skurdo problemą mikroekonominiu ir makroekonominiu lygiu, pasiturinčias ir skurstančias šalis, netolygų pajamų pasiskirstymą jų viduje bei pasaulyje – problemas, kurių ekonomika nuo bibliinių laikų taip ir neišsprendė. Tačiau aš, remdamasis fokoliarų judėjimo įkūrėjos Chiaros Lubich (Kjaros Liubich) pavyzdžiu, norėčiau papasakoti apie vilties ženklą, rodantį išeitį iš šios padėties. Jį galima pritaikyti tiek teorinėje, tiek praktinėje ekonomikoje.

Bendruomeninės ekonomikos pradžia – Brazilijoje

1991 m. Chiara aplankė fokoliarų bendruomenę, įsikūrusią netoli Brazilijos San Paulo miesto. Ten ji išvydo didžiulę socialinę ir ekonominę nelygybę. Vargingųjų lūšnos – daugelis jų gyventojų prijaučia fokoliarų judėjimui ir praktikuoja jo dvasingumą – tarsi erškėčių vainikas juose prašmatnius pastatus. Tų žmonių buvo daug, jie neturėjo pinigų, bet juos vienijo bendras idealas: jie dalijosi turimomis materialinėmis bei dvasinėmis vertybėmis ir gyveno tokiomis pat bendruomenėmis, kaip ir pirmieji krikščionys. Fokoliarų judėjimas jau

Pirmasis vadovėlio, kurį perskaičiau pradėjęs studijuoti ekonomiką, skyrius vadinosi „Biblinė kūrimo istorija, papasakota ir paaiškinta ekonomisto“. Troškau daugiau sužinoti apie tai, kas nutiko Adomui ir levai rojuje, kur Edeno sodas jiems teikė visko iki valiai, kur nebuvo nepriteklaus, taigi – ir ekonominių problemų. Tapo labai apmaudu, kai ši istorija baigėsi jau kitame knygos puslapyje: Adomas ir leva buvo išsiųsti iš rojaus ir prakaitu turėjo pelnytis duoną.

penkiasdešimt metų turi tokio gyvenimo patirties visame pasaulyje.

Tačiau Brazilijoje nepakako vien pamaitinti visus varginguosius fokoliarų judėjimo narius. Chiarai kilo mintis, kad jie galėtų pamėginti pritaikyti savo sugebėjimus bendruomenėje ir, padedami vadybininko gabumų turinčių žmonių, panaudotų kuklias savo santaupas verslui pradėti. Kitą dieną gimė sumanymas įkurti siuvelyklą „La Tunica“. Dar po kelių dienų joje buvo pradėti siūti drabužiai. Chiara pasiūlė šių įmonių gaunamą pelną dalyti į tris dalis: vieną trečdalį investuoti į tolesnę bendrovės veiklą, kitą atiduoti didžiausiems vargančiųjų poreikiams tenkinti, o už trečią mokytį žmones *davimo kultūros*. Dabar, prabėgus trylikai metų, toje pačioje vietoje prie San Paulo stovi pramoninis rajonas, kuriame įsikūrusios devynios įmonės. Ta vieta visoje Brazilijoje laikoma pavyzdine verslo zona, joje lankosi ekonomistai, politikai, verslininkai ir religiniai lyderiai iš visos Pietų Amerikos.

Bendruomeninės ekonomikos (BE) idėja buvo entuziastingai sutikta ne tik Brazilijoje ar Pietų Amerikos šalyse, bet ir Europoje bei likusiame pasaulyje. Sukurta daug naujų tokio pobūdžio įmonių,

o daugybė senesnių perėjo prie BE ir pakaitė verslo vadybos stilių bei pelno skirstymo strategiją. Šiandien pagal BE metodus daugiau kaip trisdešimtyje pasaulio šalių dirba 678 įvairios pakraipos bendrovės, įskaitant 91 mažmeninės prekybos įmonę. Kaip pavyzdį galėčiau pateikti Filipinų banką *Kabayan* – dauguma jo akcininkų remia BE idėją. Pagal indėlių dydį tarp vietinių Filipinų bankų 123-oje vietoje buvęs *Kabayan* per penkerius metus iškopė į trečiąją, atidarė aštuonis naujus filialus. Šiuo metu jame dirba pusantro šimto žmonių. Bankas sėkmingai išgyveno 1998 m. Azijos finansinę krizę, nes bendruomenės pasitikėjimas jo verslu padėjo išsaugoti klientus.

Krikščionys ir pinigai

BE tipo įmonės galėtų būti pavyzdys, kaip *krikščioniškai* naudoti pelną ar pinigus. Įdomus šių bendrovių veiklos aspektas yra tas, kad iš pirmo žvilgsnio jos niekuo nesiskiria nuo įprastų: gamina rinkai prekes, teikia paslaugas ir užsidirba. Tačiau čia pagrindinis dėmesys skiriamas ne pinigams, o žmogui. Štai kodėl uždrįbtas pelnas, skirtas bendruomenei, padeda ją kurti tiek pačioje įmonėje, tiek aplinkui ją – taip propaguojama bendruomeninė

